

Беседа Светог Владике Николаја Жичког

Јеванђеље о Јовану Претечи

*Мк, 1, 1-8;
Зач.1*

Нема праве мудрости без љубави, нити праве љубави без мудрости. Мудрост без љубави је мудрост змијска, себична и отровна; љубав без мудрости провала облака онда када засушена земља очекује благу кишу.

Како је неизмерна мудрост Божја! И ништа јој није равно у неизмерности осим љубави Божје. Колико је велика мудрост и љубав Божја, показана у стварној природи! Па ипак је она сенка оне мудрости и љубави, показане Богом кроз Господа Исуса Христа у делу људскога спасења. Колика је мудрост и љубав Божја, показана при Првом Стварању! Но то је мудрост стварања некога кога није било, љубав давања некоме који није имао. Мудрост пак показана при Новом Стварању јесте мудрост лечења тешко оболелог, и љубав при Новом Стварању јесте љубав жртвовања себе.

Још једном, и још два пут, и још много пута прочитајте Јеванђеља Господа и Спаса нашег Исуса Христа, и запојте се неисказивом Божјом мудрошћу и Божјом љубављу. И осетићете удвостручено и умногостручено здравље душе и снагу душе и радост и живот.

Господ долази у свет, да свет излечи, обнови, васкрсне из мртвих. Како долази? долази као војвода, пред ким и за ким иду војске. Војске небесне тискају се око Њега и напред и позади. Рекао би, видећете царског сина у свили и порфири, — а то дете, рођено у пећини овчијој и повијено у јаслама воловским!

Рекао би, видећете генерала пред чијим вратима стоји гора од бајонета, што заклањају живот његов од мучких препада и напада непријатељских. А то ненаоружани и безазлени отрок, на кога се одмах по рођењу подигли у лов Цареви земаљски и великаши, као у лов на јелена.

Рекао би, видећете цара у порфири, где јури у златним колесницама, у пратњи сјајних великаша. А то прости радник, што нечувен и непознат пешачи дуго и далеко по каменитом путу, и по прашљивом друму, по трновим стазама, чак из Назарета на ушће Јордана, да повије своју главу под руку Јована Крститеља и да се крсти, као и други људи.

Па где су те Његове војске, питаћете? Ту су око Њега, напред и позади. То су сјајне англеске војске, које у Христу виде свога Војводу и Цара. Оне би хтеле, да Га носе на херувимским колима, али Он неће, — и само Он зна зашто неће, Он и Отац Његов, и Дух Свети. Хтеле би англеске војске, да Га обуку у сунце и оките звездама, и опашу дугама, али Он то неће, и само Он зна зашто то неће. Хтели би ангели, да објављују трубама Његов долазак; хтели би да одједном својом снагом и силом отворе очи свима људима на земљи, да прогледају и познаду Господа свога; хтели би ангели — и могли би — да даду језик и дрвету и камену, и води и ваздуху, да Га сва природа дочека клицањем: Осана! Осана! Али Он то неће, — и само Он зна зашто неће.

И ми сада знамо, зашто Он то није хтео. Све то славље Он има у вечности. Али Он се сада спустио у мрежу времена, у тамницу греха и смрти, где безбројна браћа Његова плачу и ридају, и силазе с ума од греха, и труну од смрти, Он је упао у логор непријатељски, и Он, преобучен у заробљеника, сличног свима осталим заробљеницима, опрезно и мудро ходи, да би властодршце тога тамничног логора ухватио и везао, а браћу Своју заробљену ослободио и уздигао у царство Бога и бесмртних ангела.

Те војске ангелске за Њега су биле вазда видљиве, а за друге људе оне су само овда- онда блеснуле као ретки зраци сунца иза густог облака. У Његовом животу на земљи била су углавном три почетка. Један је почетак означен зачећем и рођењем, други крштењем а трећи васкрсењем. Први почетак означава Његов долазак у свет, други Његову проповед јавним речима и јавним чудима (јер Он је и као дете проповедао и чинио чуда, но то је било тајно, неречено и невиђено), а трећи оснивање Његовог бесмртног царства. При првом и при последњем почетку постајали су ангели видљиви и за остале људе. А при другом почетку, то јест при крштењу Његовом, објавила се сама Света Тројица. Но ни други почетак није био без појаве ангела. Појавио се један ангел; и то је био не бестелесни ангел, него човек, по имену Јован, син првосвештеника Захарије и жене му Јелисавете. Он није био ангел као други ангели, али је био назван ангелом од пророка. *Ево ја ћу послати ангела Свога, који ће приправити пут предамном,* говори пророк (Малах. 3. 1).

Са овим пророчанством почиње своје јеванђеље свети јеванђелист Марко. И ово је једна умилна тајна. Сваки јеванђелист почиње са неким нарочитим почетком. Јеванђелист Јован почиње од вечности. Матеј почиње од Аврама; Лука почиње од земаљског рођења Спаситељева, а Марко од крштења на Јордану. Зашто сви јеванђелисти не почињу са једним почетком? Но кажите ми, где је тај један почетак Исуса Христа? Тешко је ходити за једном мртвом ствари до њена почетка, а колико теже за живим човеком, а ј ош камо ли за Животодавцем, од кога живот почиње. У самој ствари и сваки од нас има четири почетка, доступна било нашем уму или нашем опажању. Један је наш почетак у Богу, други у нашим прародитељима, трећи у нашим родитељима и четврти у добу када почнемо пројављивати нашу највећу делатност у овој свету. Но Христос има и један пети почетак у односу према теби, као и сваком од нас. Наиме: почетак Исуса Христа Сина Божијега и Његовог Јеванђеља за тебе је тада, када Он оживи у твоме срцу и уму као једини твој Спаситељ; тада, када Он престане бити у теби само као једно златно кандило напуњено уљем, но које не гори, него када се запали и почне цело твоје биће грејати и осветљавати; тада, када Он за тебе постане насушан хлеб, без кога не можеш провести ни једнога дана; тада, када ти Он постане већа вредност од целе васионе, од свих блага, од сродника и пријатеља, и дражи и од самог твог земаљског живота. Тада је за тебе истинити почетак Исуса Христа. Тада ћеш ти тек моћи разумети и остала четири почетка, поменути од четири јеванђелиста.

Јеванђелист Марко почиње своје јеванђеље са почетком Христове јавне проповеди и јавне делатности свету. И одмах истиче пророчанство пророка Малахије о Јовану Претечи, као ангелу који иде пред лицем Господа.

Зашто и пророк и јеванђелист називају Јована анђелом, кад он није био анђел него човек? Прво зато, што се Јован свој им животом био уподобио анђелу небесном, те се од свих смртних људи највише приближио анђелском животу. Друго зато, да би се ти научио, да је циљ Христовог дела на земљи, да од људи створи анђеле, — од смртних и грешних и природом заробљених људи створи бесмртна безгрешна и од природе слободна бића, као што су свети анђели на небесима. Чиме се то свети Јован уподобио анђелу? Прво, својом послушношћу према Богу; друго, својом слободом од света, и треће, својом безбрижношћу за телесни свој живот. Прво је основ свету, друго истиче из првога, а треће из другог.

Анђели су савршено послушни Богу. Њима се посведневно и непосредно откривају неизказане тајне Божје мудрости, моћи и љубави, и њихова послушност према своме Творцу није од морања, него од радости и смирености. И Свети Јован био је савршено послушан Богу од самог детињства свог. Рођен од престарелих родитеља, он је још у раном детињству остао сироче, и Бог му је остао једини родитељ, једини наслон и једина љубав. Његов отац био је првосвештеник, те је Јованово богопознавање могло бити тиме појачано. Његово зачеће у утроби старе мајке нероткиње силом и вољом Божјом није могло остати њему непознато. Кад је јеванђелист Лука могао знати чудну историју зачећа Јованова, тим пре је морао знати сам Јован. Он је знао, да је анђел Божји објавио његово рођење, па је знао извесно и пророчке речи анђела: *он ће бити велики пред Богом, и напуниће се Духа Светога још у утроби матере своје и он ће напред доћи пред Њим* (пред Исусом) *у духу и сили Илијиној*. Све ово било је урезано у срцу малога Јована неизгладљиво као на каменој скрижаљи. Главне линије његовог живота Бог му је открио с најранијег детињства, и њему је одмах морало бити јасно, шта он има да чини и каквим животом да живи. Он се одмах повукао у пустињу (Лука 1, 80) да даноноћно ослушкује духом својим вољу Бога живога. Он се сав предао Богу и све очекивао од Бога. Њему није требало да га учи неко од људи, јер Онај, од кога су и људи добили своје најбоље знање и преносили га један другоме, Онај је непосредно општио са њим, и Сам непосредно му откривао вољу Своју. И тако одељен од света Јован се потпуно прилепио к Богу, као и анђели небесни. И као и анђели и он је пио управо са праизвора мудрости, моћи и љубави. Зато га пророк и назива анђелом.

Осим тога Јован је био сличан анђелима небесним и по својој слободи од света и људи. За њега је свет био прашина, кој а се час зелени час црни, но увек тек прашина. За њега су људи били збуњено стадо, које је изгубило из очију свога пастира. Шта су свет и човек пред свуда присутном силом живога Бога? Шта је њихова снага, њихова хвала, њихова претња? Што и мехур на дубоком мору. Нити како добро може свет дати човеку, док га не позај ми од Бога, нити какву штету може свет нанети човеку у присуству Бога и без допуштења Божјег. Нашто онда бити рабољепан пред светом? Нашто очекивати ма шта од позајмичара и дужника Божјега? Нашто се бојати света, кад сав свет живи у страху и дише страхом? Зато се Јован, као анђел Божји, ни најмање није везао за свет, нити је и најмање имао страха од света. Зато Јован бестрашно и грми против грешних велможа јерусалимских. пред којима се други свет клања као пред идолима: *породи аспидини! Ко вам каза да бежите од гнева који иде* (Лк. 3, 7)? И на Ирода сипа прекоре *за сва зла што учини* (3, 19). Јован се не обзире ни на кога, осим једино на Бога живога и Његову свету вољу. Он не разликује људе ни по оделу, ни по

части, ни по власти, ни по учености, ни по богатству, ни по старости, — он их разликује само по каквоћи душе њихове. Његове очи и не виде телесне људе но наге душе људске, које се за друге очи крију под маском тела. Такву слободу од света и људи имају само ангели Божји. Зато пророк и назива Јована ангелом.

Осим тога Јован се уподобио ангелима и безбрижношћу за свој телесни живот. Ангели нису телесни као људи, али и они имају сјајну одећу своје личности, која се може назвати небеским телом (I Кор. 15, 40). Ангели су потпуно безбрижни за себе. Њих не мори брига ни шта ће јести, ни шта ће пити, нити у што ће се обући. Служећи Богу они знају, да ће их Бог и хранити и појити и одевати. Који је то домаћин на земљи, који оставља своје верне слуге да гладују и да ходе голи? Тим пре Бог се стара за верне слуге Своје. *Ко од вас бринући се може додати расту своје лакат један?* Ми смо опкољени Богом више него ваздухом и светлошћу. Он познаје биће наше, и Он зна потребе наше. И Он посведневно задовољава потребе наше. Зашто да сви људи не могу то да увиде? Јер овда онда бива неродица и глад! Зашто то Бог допушта? Зато што Бог има да храни не само наше тело него и нашу душу. А искуство показује, да је понекад телесна глад храна Души. Најочигледнији доказ за ово јесте пост. Вазда сито тело обично показује вазда гладну душу. Ко пости тај душу госту. Што човек више привикне постити, то све више умањује бриге за своје тело и увећава радост своје душе. Ово не помаже само рећи и само чути; ово је само собом јасно, кад човек ово проба и практикује у животу.

Као и сви свети људи што нису живели књижном мудрошћу него опробаним стварностима, тако и Свети Јован. Он се научио безбрижности за свој телесни живот не кроз читање књига и слушање мудраца, који казују а не показују, него пробајући безбрижност. Он је пробао пост и увидео је, да човек може живети не само без свију оних јела, за која се он толико брине, него и без хлеба. Сам се Јован хранио *овршцима* (Ти овршци били су, по тврђењу Св. Отаца, на некаквом прорашћу, званом *мелагра*. Дивљи мед је мед дивљих пчела, што се налазило по шупљинама дрвећа и пукотинама стена) и *дивљим медом*, овршцима или пружина од неких пустињских дрвећа и горким медом од дивљих пчела. Он није употребљавао ни вина, нити икаква јака пића. И не каже се, да је се он икада жалио на глад или на жеђ. Нису њега хранили овршци и дивљи мед но Божја сила, која је придоласила верном и послушном слуги кроз овршке и дивљи мед. *Хљоб ангелскиј једе човек* (Пс. 87, 25). Тако бива обично са верним и послушним, док неверни и непослушни морају уз раскошну кухињу држати и велику апотеку. Јер кроз раскошна јела и пића неверном и непослушном не придоласи храна телу и души но тешкоћа, гнев и болест. — Нити се Јован бринуо за стан и за одело. Стан му је била пустиња, покривена небеским сводом, а одело *камиља длака* и *кожан појас* око бедара. Тако је и Илиј а био опасан кожним појасом, што означава мртвост страсти и готовост вршити вољу Божју. А обућа? А капа? Дуго живећи без обуће, ноге саме себи постају обућа. И дуго идући гологлав испод свода звезданог, глави постане удобнија пространа круна звездана него ли тесна капа од вуне и траве. Он је гледао своју душу више одевену у сунчане ризе небеских ангела, него ли у телесну мрцину („Подвижници тањећи тело тање и грех; старају се бити бестелесним, изнурујући смртно бесмртним“, *Григорије Богослов*.) вероватно, да и он, као и апостол Павле, и многи други светитељи често није ни знао, да ли је у телу или ван тела (II Кор.

12, 3-4). Одмарао се и спавао или под ведрим небом, или у некој од многобројних пештера у зајорданској пустињи. Но шта је он зато марио, кад му се само душа одмара у царскоме крилу небеснога Творца? Отровне ехидне и гладни лавови били су му суседи. Но он их се није бојао, јер је знао, да над њим лебди свевидеће Око. И зашто да их се боји, кад му они нису могли души шкодити? А своје биће он је гледао у својој души, а не у своме телу. Људи, који виде своје биће једино у своме телу, боре се за своје тело, траже угодности своме телу, брину за своје тело. Свети Јован био је слободан од свих телесних брига. Његова душа била је сва брига, а Божја воља једини закон и господар његове душе. У томе се он уподобио ангелима небесним. Зато га пророк и назива ангелом.

Но има и друго пророчанство о светом Јовану. Велики пророк Илија назива га *гласом који виче у пустињи: приправите пут Господњи, поравните стазе Његове*. Док се оно прво пророчанство односи више на лични карактер светога Јована, дотле се ово друго односи више на карактер његове службе, његове мисије. Шта има да буде, дакле, служба његова? Да буде вапијући глас у пустињи, који ће опомињати људе, да приправе пут за Господа. Под пустињом се разуме на првом месту пустиња зајорданска, одакле је силни Претеча Христов и затрубио човечанству на узбуну:

Покајте се!

Гле, гнев иде!

Гле, секира стоји код корена дрвету!

Гле, свако неродно дрво сече се и у огањ баца!

Гле, долази Јачи од мене, коме је лопата у руци!

Гле, плеву ће сажећи огњем вечним!

Покајте се!

Под пустињом се разуме и цело човечанство, и цела историја човечанства, која се од греха осушила као од сушице. Претеча је прва лапа новог пролећа. Но он сам није ни пролећно сунце, ни пролећни мирис, ни пролећна песма, — он је само трубач, који буди успаване у дуготрајној зими. Он је само весник пролећа, док је пролеће Христос Господ.

Под пустињом се разуме и стара душа људска, одрешена од Бога и зароњена у таму смртну, као река понорница у пешчану пустињу. Свети Јован је савест, која уздиже реку ка сунцу, а Христос је Сунце. Савест је претходница љубави, као Јован Христа.

Приправите пут Господњи, поравните стазе Његове. Како? Исповедите се и покајте се. Учините ово двоје хитно, јер Господ долази. Он ће куцати на врата сваке душе. Ко се исповеди и покаје, тај ће држати врата душе отворена, и Господ ће ући, и донети му живот вечни. А ко се не исповеди и не покаје, тај ће држати врата на души зарђана од греха и затворена. И Господ ће проћи мимо њега. Но за Њим иде секира и огањ, као што пред Њим иде пролеће са сунцем, мирисом и песмом. Путеви Господњи и стазе Његове то су душе људске; неравнине по њима, то су греси безакоња.

Шта значи *приправити пут Господњи*, то објашњава пророк Исаија још и овим речима: *све долине нека се повисе, и све горе и брегови нека се слегну* (Ис. 40, 4). То јест: све оно што сматрате ниским и слабим, уздигните високо, а све оно што сматрате високим и моћним, оборите доле. Или другим речима: Бога сте сматрали ниском долином, и ако је Он највиша висина; а свет материјални сматрали сте највишом

висином, док је он низина и подножј е ногама Божјим. Грех је обрнуо сав свет наопако. Одбаците грех и свет ће опет стати усправно. Зато исповедите се и покајте се, и крстите се крштењем покајања ради опроштења грехова.

Појави се Јован крстећи у пустињи, и проповедајући крштење покајања за опроштење греха. По чему је Јован претеча Христов? Да ли само по томе, што се он објавио свету на неколико месеци пре Христа? Не, него и по проповеди и делу своме, којим је он припремао људе да дочекају Христа. Његова сва проповед јесте позив људи на покајање; Његово сво дело јесте крштење покајања за опроштење грехова. Покајању, које Јован проповеда, претходи исповест грехова; крштењу, које Јован врши, следује опроштење грехова. Исповест, покајање и крштење водом сам Јован врши, но опроштење грехова није у његовој моћи. Само Христос може вршити опроштење грехова. Сам Јован је то признао и изразио рекавши; *ја вас крштавам водом, а Он ће вас крстити Духом Светим и огњем* (Лука 3, 16). Тиме је он признао, да он својим крштењем само приуготовљава људе за крштење Христово. Његово је крштење више знамење, а Христово крштење је право

крштење, којим се човек чисти од греха и постаје *нова твар*, и усиновљава се од Бога, и убраја се у пуноправне грађане царства небеснога.

Пустињски пророк, Јован, познавао је до највећих дубина људску природу, сву њену слабост, наклоњеност ка злу, и колебљивост. Он је то познао кроз тридесет година свога осамљеног живота у пустињи. Кроз себе је познао сав свет, и све што бива и може бити у свету. Његова победоносна борба са самим собом донела му је и једно неисцрпно познавање људске природе. Зато он и излази сада пред људе са слободом победиоца. Његово знање није из књига него из прве руке, од Бога кроз сопствено искуство. Отуда и његова проповед носи чисто практички карактер. Он не верује људима на реч. Чак и кад се један човек искрено исповеди и искрено изјави своје кајање за учињене грехе, Јован му не верује. Јер Јован зна слабост и колебљивост људске природе. Зна то Јован и настоји свом снагом на томе, да покајници засведоче своје речи и делима. Дугим грешењем грех је човеку постао навиком. Сада треба добродетелј да постане човеку навиком, а то може бити само дугим вежбањем у добродетели. „И добру навик у злу храни време као дрва огањ” (Петар Дамаскин). Зато Јован, сумњиво гледајући на тренутне покајнике, довикује им: *покажите плодове достојне покајања* (Лука 3, 8).

Гордим фарисејима, садужејима и књижевницима јерусалимским, који су се гордили својим пореклом од праоца Аврама, Јован довикује: *Не мислимо и не говоримо у себи: имамо оца Аврама, јер вам кажем, да Бог може и од овога камења подигнути децу Авраму* (Мат. 3, 7-9).

Грешна мисао и грешан говор у себи јесте прво потај но зло у човеку, из кога после извиру сва јавна зла. Шта помаже изречено покајање, ако човек продужи у себи да мисли и говори о злу?

Зла мисао и зао говор у себи нису само мисао и говор него су зло дело, чак и пре него се посведоче спољашњим злим делом. Змија, која има отров у зубима, ујела не ујела, она је отровна змија; и кад не уједа она је отровна змија, а не безазлени голуб. *Бог може и од овога камења подигнути децу Авраму* — има више значења. Прво, Бог је уистину моћан, да од камена створи Себи људе какве хоће. Зато Јован указује

првацима народним из Јерусалима на прост покајнички народ, кога су били презирали као мртво и неотесано камење. Од тога простог народа Бог ће себи подићи апостоле, јеванђелисте, светитеље и јунаке над јунацима, а прваке народне, који блеште земним, пролазним и лажним сјајем, Бог ће одбацили, ако не буду показали плод достојан покајања. Треће, и од незнабожаца, који се клањају мртвом камену и дрвету. Бог може учинити слуге Себи. Узалуд се мудраци израиљски њих гаде као нечега прљавога и недостојнога и земље и неба; ако се ти исти мудраци не покажу на делу деца Аврамова, слична праведном и боговерном Авраму, Бог ће од незнабожаца створити Себи верне, као што су незнабошци створили себи богове од камена. И најзад, нека се не поносе мудраци овога света само својим знањем закона земаљских и закона Божјих, док им је срце тврдо као камен. Заиста, док им је срце тврдо као камен, дотле ће њихов ум, препуњен разноврсним знањем, водити их право у огањ вечни. Они су привикли, да цене само знање, али су занемарили срце, они се шта више и поносе тврдоћом срца. Но Бог може од срца да учини полазну тачку људског спасења, од срца а не од ума, као што је и рекао Господ кроз пророке: *и даћу вам ново срце и нов дух ћу метнути у вас, извадићу камено срце из тела вашег и даћу вам срце месно* (Језек. 36, 26). Нагомилано знање није могло да омекша њихова срца. Но Бог може код истинских покајника да омекша срца Својом благодаћу, као восак огњем, и онда ће се топлотом и светлошћу срца код верних осветлити и ум свим потребним знањем.

Тако учи Јован тврдокорне мудраце јерусалимске, да на делу покажу искреност свога покајања. А нај веће дело, кој е они, гордељивци и презирачи осталих људи, могу учинити, ј есте одбацивање својих оholих мисли и говора у себи, да су они деца Аврамова.

Од других људи Јован изискује друкчије плодове покајања, наиме: *ко има две хаљине нека да оне ко нема; и ко има хране нека чини тако* (Лука 3, 10-11). Јован зна да су ови покајници затровани злим обичајем, да имајући две хаљине отимају и трећу и да имајући и сувише хране, не деле са сиромасом, него гомилају све више и више. Зато их сада упућује новом обичају чињења милостиње, помагања бедних, давања и дељења, да би тако раширили своје тесно срце и осетили братство људи и очинство Бога, у које ће их потпуно увести Јачи од Јована крштењем Духом Светим и огњем.

Цариницима пак Јован препоручује друкчије плодове покајања, сходно њиховом злом обичају, да узимају од народа више него што закон тражи. Цариници су били порезници, закупници пореза, који су се богатали прекомерним и прекозаконским узимањем од народа. Тај обичај тако ј е био укореењен код њих, да су се они неправедно стеченим богатством поносили као и мудраци јерусалимски својом мудрошћу, на неправди заснованој. Чиме би они могли засведочити боље своје покајање, ако не одбацивањем те зле навике и држањем законског прописа? Мудри Јован зато им и даје лек према болести.

Шта саветује Јован војницима? *Никоме да не чините насиља нити да кога опадате, и будите задовољни својом платом* (3, 14). Опет према болести и лек. Наоружан човек склон је да чини насиље. Само га оружје тера на то. Да би учинио насиље, он мора привидно да да неко оправдање насиљу, како свој ој савести, тако и свету; отуда оружаном човеку, кој и чини насиље, својствено је опадање других и жалба на малену

плату. Да би покајање војника имало трајне вредности, они морају одустати од својих злих навика, наине од насиља, опадања и жаљења на малену плату.

Све ово што Свети Јован препоручује као плодове покајања, није довољно за спасење душе од греха, али је довољно да удостоји људе изићи пред Христа. Задатак пак Претечин и био је у томе, да затруби на узбуну, да би се људи колико толико очистили и удостојили изићи пред божанско лице Спаситеља.

Гледајући страшнога пророка, коме је врвела *сва јудејска земља и Јерусалим*, и слушајући његове необичне крике и претње секиром и огњем, људи га питаху: *Ко си ти!* Да ниси ти Христос, кога свет очекуј е? — *Ја нисам Христос*, одговори Јован. — *Јеси ли Илија?*

— Нисам.

— *Ко си* (Јов. 1, 20-23)?

— Глас вапијућег у пустињи: поравните пут Господњи! *И смирено признаваше Јован и исповедаше:*

— Иде за мном Јачи од мене, пред ким ја нисам достојан сагнути се и одрешити ремење на обући Његовој.

Христос је дошао, да научи људе заборављеном смирењу и прекршеној послушности. Он нам је дао савршен пример Свога смирења и Своје послушности према Оцу небеском. И Његов Претеча учи нас својим примером смирењу и послушности — својим примером безгрешног смирења и послушности пред Христом.

Људи, који немају смирења и послушности, немају мудрости и љубави. А ко нема тога, тај нема Бога. А ко нема Бога, тај нема ни себе, него је као и да није: тама и сен смртна. Ако неко међу нама каже: Христос је сувише висок пример за мене, ја се на Њега не могу угледати, — ево му Јована Претече, који је као човек ближи смртним људима. Нека се угледа на смирење и послушност Јована. Али, авај, кад неко неће да чини добро, тај увек нађе изговора за свој е бежање од добра. А ко тражи светлости своје жалосноме битисању на земљи, тај ће је с радошћу наћи у звезди Јована Крститеља. Благо томе, јер ће га та звезда, као она која доведе звездаре са Истока у Витлејем, довести најсјајнијем Сунцу, Господу Исусу Христу, који је једина песма ангела и једино спасење људи, јуче, данас и сутра. Зато нека Му је слава и хвала, са Оцем и Духом Светим — Тројици једнобитној и неразделној, сада и навек, кроза све време и сву вечност. *Амин.*